Ч. 32 (9.863). Львів, середа 11. жовтня 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143 322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА Місячно в краю 2500 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 3000 н. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 3000 кр. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА **100 Мп.**

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

Львів, 10. жовтня 1922.

Втоптаними шляхами.

Польська преса і польські урядові чинники пробують на всі боки, на чий рахунок можна би записати події, які мають місце в останніх часах на терені Східної Галичини.

Виновників цих подій шукають усюди, тільки не в системі польської господарки у Східній Галичині, тільки не в поставі польської машини адміністраційної, тільки не у відношенню польських кермуючих політичних чинників, які зі замкненими очима пристосовують у Східній Галичині вивчені у Прусії та в царській Росії методи держання під чоботом живого народу.

Мета цеї тактики відома: відвернення уваги рішаючих чинників від себе, мовляв — не ми, не ми винні, що таке діється, а наші вороги. І показують пальцем.

Одні кажуть, що останні події викликала Чехословаччина — і летять затроєні стріли в сторону д-ра Бенеша, чехословацького міністра заграничних справ. Мовляв, він, д-р Бенеш бунтує Галицьких Українців, бо зі Східної Галичини хоче мати поміст, що лучив би Чехословаччину зі Сходом.

Такі речі говорилися в польськім соймі, про це облудно говорить орган Бельведеру „Курєр поранни", а секундує йому краківський „Час", орган старих політичних лисів віденського хову.

Другі користають з побуту Махна в таборі інтернованих, і раді би звязати події у Східній Галичині з особою повстанчого ватажка. Хоч як воно смішно: Махно-ж у Східній Галичині має усталену опінію людини під оглядом національним безбарвної, анархіста-авантуриста, який міг виплинути на поверхню тільки у рідній Катеринославщині, користаючи з метушні, яка там запанувала підчас постійних відпливів і припливів поборюючих себе армій. І Махно сидить в таборі інтернованих під пильним оком сторожі, далеко від Галичини, в якій не має абсолютно не то ніяких прихильників, а й ніяких знайомств. Та й чим міг би катеринославський ватажок зєднати собі прихильність кого небуть з Галичан? Він жеж людина напів грамотна. Його хаотичний, невідомий близше світогляд — нічим не може прикувати до себе кого небудь з Галичан, яких вся увага й енергія звернена в однім напрямі, яких ідеольогія вироблена на протязі довголітньої боротьби, для яких темна постать Махна наскрізь чужа. Хто хоч дрібку орієнтується in rebus ucrainicis в Східній Галичині, сміятися буде з вписування на кошт Махна східногалицьких подій. Та наші сусіди ніколи не грішили знанням тих, яких хотіли би запрягти до свойого державного воза. І тому саме — на наше щастя — пристосовуючи засвоєні живцем від своїх вчорашних гнобителів методи, не можуть похвалитися навіть такими мізерними успіхами, які всеж таки мали Німці в Познанщині, а Москалі в Королівстві.

Звязуючи останні події по цей бік Сяну з особою Махна, компромітують Поляки не Галицьких Українців, що було їхньою метою, — а себе семих. Запротореному в табор інтернованих ватажкови не тяжко підставити хоч би який плян, та всеж таки слід би числитися, чи викличе воно бодай тінь правдоподібности. А то підсування Махна на чоло подій у Східній Галичині викликує такий самих ефект, як організоване оброблювання польської і заграничної опінії, мовляв — Українці висаджують у воздух свої власні інституції: „Просвіту", „Наукове Товариство ім. Шевченка", гімназію СС. Василіянок — у Львові, „Сокіл" — у Станиславові, українську приватну гімназію в Долині.

Провокація — страшна річ, одначе буває — глупо заранжована мститься зразу на провокаторі. Самозрозуміла річ, що провокація все мститься на провокаторі в майбутности. Та часом вона в першій хвилі дає успіх. І про такий хвилевий тільки успіх думали автори спряження Махна зі східно-галицькими подіями.

Вкінці третя спроба. У вчорашньому числі подали ми „ревеляції" органу еміграційної групи Москалів у Варшаві, групи, яка мріє бельведерськими кіньми за хати у Москву. Група ця — удержувана войовничими сферами Польщі на всякий випадок, на можливу чорну годину, в кождій хвилі готова пересунути рижську границю, як далеко вгодно на схід, щоби тільки хто усадовив її на Кремлю. Отже цей органчик московської петлюрівщини подає „оригінальний документ" з „оригінальним" підписом Оболєнського, який мав би засвідчити перед світом, що в усім тім, що діється у Східній Галичині, лежить большевицька рука. І цій спробі відвернення публичної опінії від дійсних причин подій на східногалицькім терені не можна не признати значної зручности: яйце знесене не в польській газеті, а в російській, отже позірно щонайменше невтральній. (Бо хто там буде входити в це, що „За Свободу!" стоїть на польськім жолді?).

Та коли проаналізувати цей „документ", для людини льогічно думаючої і бодай дрібку зорієнтованої в історії боротьби Галицьких Українців за свої права на рідній землі — зразу вилізе польське шило з позірно московського мішка.

Для людини зорієнтованої в галицькій дійсности зараз після перечитання цего „документу" насувається питання: чому большевики не мали успіху в Галицькій Армії, чому опісля не найшли відгомону підчас походу на Східну Галичину? Большевики-ж були тоді переможцями, в своїх рядах мали навіть б. частину Галицької Армії, з огляду на операції воєнні розводили шалену агітацію... Чому тоді не в силі були зловити Галичан на союз зі собою? Чому тоді в Східній Галичині не ділялися речі, які тепер мають тут місце? Чому не тоді, а тепер, коли большевики поховали мечі і поробилися комівояжерами — мало би прийти до налаштовання звязку фантастичного повстанчого комітету і такого самого Союза визволення Галичини (цим разом дано вже спокій Галицькому Урядови, бо в це ніхто не повірив би!).

І ще одна замітка: чому референтом цеї справи зроблено російське совітське посольство, а не українське? „Документ" мав би більше шанс на правдоподібність і в очах польської публичної опінії і заграничної. Та, видно, мабуть автори його про це забули, або воліли вже кремлівський авторітет, ніж харківський.

Чи це відвертання уваги польської публичної опінії від справжніх причин східно-галицьких подій вийде кінець кінців на здоровля Польщі, покаже найблища будуччина. Часом негайне пробудження з автосуггестії буває болюче.

А справжні причини внутрі, а не зовні! На основі найзвичайнійшого правила: кожда акція викликує реакцію, кождий гнет — відрух. Вистане пригадати чергу подій в останніх трьох роках: масовий терор, а опісля конскрипція, даніна, вкінці вибори...

Та головною спонукою пошуканки за кимсь, з ким можна би звязати події останніх місяців на терені Східної Галичини — є настроювання европейських рішаючих чинників, які скорше чи пізнійше мусять вирішити галицький проблем. Мета: скомпромітовання Галицьких Українців. Три обговорені спроби компромітують у всякому разі не Галицьких Українців.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

Українська школа гине.

Вже й за австрійських часів не тішилася українська школа опікою австрійсько-польської шкільної влади. Не даром повстав тоді клич „Наша школа в ярмі", клич, який залунав сильно й голосно, і спонукував громадянство до плянової, доцільної роботи, щоби відвертати це лихо, яке плило з славної галицької, в дійсности польської Ради шкільної краєвої. Шкільна дебата в галицькім соймі мала свою славу й історію. Все таки треба признати одно, що в тих часах можна було по громадянськи виступати в обороні рідної школи, можна було в законодатних тілах потягати до відповідальности виновників невиносимого стану. А сьогодня? Одно безладдя і недостача почуття права. Куди не глянь, в яку небудь область народнього, суспільно-політичного життя, всюди явна, безпардонна, екстермінаційна політика.

В области шкільництва діються нечувані річи від хвилі, коли Східна Галичина опинилася під польською владою. Вже те, що шкільна влада робила з українським учительством, далі перешкоди й трудноші, ставлені українській школі, спорадичні вісти про поступовання польського учительства з українськими дітьми, перемінювання викладової мови і т. д. і т. д., вже те давало повне право остерігати наше громадянство перед польським походом на українські школи, давало повне право взивати українське громадянство до оборони школи й охорони власних дітей перед лихим виховним впливом. І треба було призадуматися над способом боротьби і способами будови власної школи без огляду на матеріяльні і моральні жертви, які вони потягнуть за собою.

Остерігаючих голосів не бракувало. Голоси в пресі давали безліч матеріялу, котрий повинен був промовити до кождого Українця, що тут загрожена важна частина народнього організму. Щоби одначе могти направду кликати на підмогу усіх, увесь народ, треба було мати ясний і докладний образ величини заподіяних знищень і спустошень, спричинених нахабною роботою польської шкільної влади. І тут політичні організації раз у раз взивали наше громадянство присилати докладні звідомлення про стан школи в кождій місцевости. Остання міжпартійна конференція у відчуттю, що українська школа гине з кождим днем, кидає думку про можливість боронитися перед нахабством польського екстермінаційного походу. Для тої цілі взиває ще раз усіх присилати докладні звідомлення про стан школи в повітах і поодиноких громадах. Тисячі квестіонарів розіслано, пороблено ріжні кроки для прискорення виконання ухвали міжпартійної конференції. А читачі цих стрічок, які певно знали про ухвали, які певно мали в руках згадуваний квестіонар, нехай самі відповідять, що зробили для такої важної справи. І у цій области бачимо правдивість нераз повторюваного аксіому, що **кождий нарід має таку долю, яку сам собі заслужив.** Наша школа гине! Але винні тут ми самі, ніхто другий. За право науки треба уміти постояти так, як за право до землі. Правдивою громадянською поставою треба покласти межу, поза яку не сміє посунутися нахабна рука.

Як далеко посунене спустошення і знищення в области української школи, не було докладно відоме. Ходили тільки слухи, що накинені польською владою громадські ко-

Пр. 325/22. В Імени Річипосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст артикулів уміщених в часописи „Діло" ч. 26. (9.857) з дня 4. жовтня 1922. під наголовками: 1) Галицькі відносини" в уступах а) між словами „осібняків" і „підміновують, б) від слів „викликує його" до „території Сх. Галичини", ц) від слів „Не тільки" до „селянське право", д) між словами виновників руху" і „На жаль компетентним чинникам", е) між словами „наші" і „польські боєві". 2) Заголовку „Годівка" в рубриці „Галицькі відносини" (стор. 3, 4.) и уступах а) від слів „Чимже у нас" до „табори то що?", б) від слів „Справді страшні" до кінця артикулу містить в собі єство ad 1) а) проступку з § 305 з. к., ad 1) б—е і 2) злочину з § 65а к. з., узнав доконану в дни 3. жовтня 1922 конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493. п. к., заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найблишім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1862 Д. п. д. № 6 ex 1863, а іменно засудження за переступство на гривну до 400 Мп. — Львів, дня 4. жовтня 1922. (Підпис нечиткий.)

місарі з наказною прибічною радою господарять по свойому безшабашно і предкладають іменем громади свої ухвали повітовій шкільній раді і шкільній кураторії на те, щоби та остання вислала сакраментальний рескрипт, що дає свою згоду на переміну викладової української мови на польську. У других місцевостях робили це самі учителі Поляки, не питаючи нічиєї згоди а тільки силою того, що вони, мовляв, державна нація і сміють безцеремонно поводитися, рабуючи в українського народу його найістотніще право до науки в рідній мові.

Те, про що ми були сильно переконані, але що тільки глухо обивалось о нас, те потверджується з польського боку з тим хиба додатком, що заподіяна українському народови кривда, що спричинені знищення переходять наші найчорнійші сподівання. Так званий „глувни уржонд статистични ржечипосполітей польскей" видає публікацію „Miesięcznik statystyczny", один з останніх вшитків якого (Том V. вшиток 7. Рік 1922) містить на сторінках 334 - 380 дати відносно „школьніцтва повшехнего" шк. р. 1920|21. Перші чотири таблиці (стор. 334—373) обіймають „школьніцтво повшехне" в чотирох „воєвудствах", себто шкільництво Галичини. Коли порівняємо поміщені там статистичні дані з датами в звідомленню був. Краєвої Ради Шкільної з перед десяти літ, себто за шк. рік 1911|12 (це останнє звідомлення, яке видала Краєва Р. Шкільна перед великою війною), матимемо образ знищення.

В шк. р. 1911|12 було всіх шкіл на території замешканої українським населенням 4313, з яких 170 були нечинні, отже чинних разом 4130. Польська статистика за шк. рік 1920|21 начислює всіх шкіл 4994. Коли відчислимо нечинні в числі 634 (!), маємо 4360 чинних шкіл. Переходячи до викладової мови названих шкіл, побачимо, до якого висліду допровадила польська господарка на протязі двох літ, бо від р. 1919 до кінця шк. року 1920/21. У шк. р. 1911|12 було польських шкіл на области української Галичини 1537. В шк. р. 1920|21 виказує польська статистика 1872 шкіл, себто 335 шкіл більше. Українських шкіл було в шк. р. 1911|12 — 2612, зате в шк. р. 1920/21 вже тільки 1930, себто менше 682 шкіл !! Одна четвертина стану посідання на протязі двох літ. Які дальші знищення наступили на протязі 1921|22 і сьогодня, не можемо сказати. На всякий випадок руїнницька робота мусить піти дальше. Правда, в статистиці польській находимо нову рубрику, т. зв. польсько українських шкіл, себто утраквістичних. Таких бастардів начислено 385! З гори однак можемо сказати, що це тільки переходова стадія до польщення даної школи. Заводила колись був. краєва Рада Шкільна утраквістичні учит. семинарі, далі гімназії, а сьогодня Кураторія заводить утраквістичні народні школи, аби таким чином милити очі, мовбито вона мала на оці добро польського й українського населення. Здоровий розум і педагогіка противні всякому утраквізмови. Але такі мотиви не промовляють польській владі до переконання. Вона мусить в коріні наносити шкоду українському населенню, мусить українським дітям утруднити науку, виховати з них анальфабетів, аби тим легше добитися своєї цілі, ослаблення українського народу на його землі.

Цікаво пізнати, де переведено найбільше знищення української школи. З огляду, що статистику зроблено по „воєвудствам", ми будемо держатися того поділу. У краківському „воєвудстві" в повітах де мешкають Українці, було в шк. р. 1911/12 польських шкіл 346, українських 90, в шк. р. 1920/21 польських 342 (4), українських 63 (—27), бастардів 11. У львівському було 1911/12 польських 652, українських 1007, в 1920/21 польських 815 (+163), українських 77 (—235), бастардів 128. У станиславівському було 1911/12 польських 162, українських 797, в 1920/21 польських 284 (+122), українських 656 (—141), бастардів 92. У тернопільському було 1911|12 польських 377, українських 718, в 1920/21 польських 43 (+54), українських 4?? (—279), бастардів 154.

Що до поодиноких повітів зменшилося число українських шкіл більше між 30 в повітах Броди (31), Турка (31), Ліско (30), Старий Самбір (35). В тім останнім з 41 українських шкіл осталося 6, польських зросло з 9 на 51. Між 20—30 шкіл втратили повіти: Тернопіль (29), Заліщики (23), Збараж (21), Зборів (22), Золочів (20), Бібрка (20), Сянік (28). Між 10—20 повіти: Борщів, Бережани (по 13), Бучач (19), Чортків (10), Гусятин (19), Підгайці (11), Радехів (15), Скалат (14), Долина (18), Калуш (11), Рогатин (19), Сколє (12), Станиславів (10), Товмач (12), Добромиль (12), Ярослав (14), Самбір (12), Сокаль (16), Жовква (12).

У наслідку сього у деяких повітах число українських шкіл змаліло так, що судячи по тому можна би подумати, що український характер повіту затратився зовсім. У таких повітах як Чорткіп, Теребовля, Броди маємо всього по 13 українських шкіл, в повіті Збараж 15. Є це окраїні повіти, і на них звернула польська влада свою увагу.

На всякий випадок наша робота не сміє обмежитися тільки до сконстатовання факту. Тут мусить український народ виявити як найбільшу активність і не сміє позволити видерти собі права до власної школи. Боротьба всіми засобами проти польської школи для українських дітей, основування власних шкіл при найдальше ідучій жертвенности, це клич, котрий мусить охопити увесь край. Страшні числа, які ми подали в горі, виведуть певно наш загал із спокою й безжурного стану, в якому він досі находився. І може й поклики до більшої бачности на шкільні справи і шкільну політику матимуть кращий успіх.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

II. Міжнародний Демократичний Конґрес у Відні.

Відень, 3 жовтня 1922.

В днях від 26. вересня до 1. жовтня с. р. радив у Відні 11-ий Міжнародний Демократичний Конгрес під проводом президента Міжнародного Демократичного Комітету і посла до французького парляменту Марка Санє, на якім явилися представники 26 країв в числі около 300 осіб. Як заступник Західної України виступив на конгресі д-р Олександер Марітчак. Як делегат українського християнсько-суспільного Союза явився о. Йосафат Жан. На денний порядок конгресу поставлено отсі справи: 1) стан мирової пропаганди в поодиноких краях; 2) роля молоді і проблєми виховання; 3) роля женщини в публичнім життю; 4) справу преси; 5) справу робітничих організацій і коопeратив; 6) справу парляментарної акції і відношення до Ліги Націй.

В дні 26. IX. відбулося святочне отворення конгресу, де виголосили привітні промови заступники поодиноких країв. Іменем Західної України промовив д-р Марітчак, який — витаючи конгрес — вказав на теперішнє положення українського населення взагалі, а в Східній Галичині з окрема.

В часі нарад над 1-ою точкою денного порядку о. Жан навів надужиття польських органів влади у Східній Галичині супроти українського населення особливо на релігійнім полі.

При 2-ій точці нарад зясував д-р Марітчак положення української академічної молоді в Східній Галичині, яку позбавлено можливости студій у власній вітчині. При 4-ій точці нарад вказав д-р Марітчак на безнастанні конфіскати української преси в Східній Галичині, якій забороняється писати навіть про пацифістичні організації в Европі (нпр. конфіската статті про Міжнародню Унію Товариств Ліги Націй в „Громадськім Вістнику".) До 5-ої точки нарад о. Жан подав звіт про стан наших кооператив і про польську колонізацію в Східній Галичині напливовим польським елементом.

На пропозицію української делегації приняв 11-ий Міжнародній Демократичний Конгрес в дні 1. X. с. р. між иншими отсі резолюції:

1) В справі положення української академічної молоді в Східній Галичині: „11-ий Міжнародній Демократичний Конгрес висказує побажання, щоби Найвища Рада Мирової Конференції дала можливість українській академічній молоді Східної Галичини до студій у власній вітчині".

2) З приводу конфіскат української преси у Східній Галичині: „Конгрес висказує поручення національним делегаціям поробити всі можливі зусилля для збереження свободи преси".

З приводу положення українського населення в Східній Галичині:

Зі споминів ОЛЕКСАНДРА МИШУҐИ

...Мати моя вмерла, коли я мав коло 3 літ. Я її цілком не памятаю і нічого про неї не знаю. Виплекала мене найстарша сестра Парася і виносила на руках, коли я був дитиною і потім, коло 7-мого року життя, як я захорував на ноги та повних 16 неділь не міг піднестися, щоби станути просто. Батько мій Пилип, швець у малім жидівськім місточку Виткові Новім, був дуже бідний, мав мало землі, трохи сіножати і шматочок огороду, а дітей пятеро. Не міг собі сам дати ради тай вдруге оженився. Мачуха була досить добра, але потім прийшли її власні діти й ми, пасерби, зійшли на другий плян. Про правильну науку в школі не могло бути й мови, хоч мій небіщик батько дуже старався, щоб нас хоч трохи вивчити. Сам він, хоч дуже ревний Русин-Українець, не вмів читати по нашому й молився з великої польської „ксьонжки". Батько любив дуже спів і як тільки міг, старався й нас, трьох своїх синів, заохотити до співання ріжних набожних пісень і коляд. Стягався з останнього гроша й купував книжечки з піснями й польські „кантички" (з колядами) тай учив нас мелодій.

Найліпший голос мав найстарший брат Хведько (батько Луця*), а найбільше музикальних здібностей—як і взагалі до науки—мав середущий брат „Ясько", себто по нашому Іван (але у Виткові мі пане стидалися так себе називати). Мене звали „Александрунь". Я був найменший і наймізернійший, тож часто діставались мені „лопанці" від обидвох старших. Ні сестра, ні батько, ні мачуха ніколи мене навіть не вдарили, а пестили й голубили, як найменше, слабе ягнятко. Голос я мав невеликий, але по звуку дуже милий. Так мені всі казали. Всі сусіди і знакомі нашого батька любили слухати, як ми у трійку гармонійно виспівували коляди. Хведька 1-ий сопран називали „дишкантом", я йому вторував у терціях, а Ясько підбирав альт у квінтах або секстах. Се справді чудово звучало і ми тоді були найславніщі співаки з цілого Виткова. Батько хотів хоч одного з нас зробити „вченим". Доля випала на Івана і його віддали до дякоучителя Соболти в Павлові, а потім він дістався через знакомих до дяківської бурси при св. Юрі у Львові.

Раз з татом і я поїхав на „відпуст" у день св. Юра до Львова й тоді то почув там мій голос старший дяк Микита Гетман (регент хору) тай відразу мене і приняли до сеї дяківської бурси. Навчили нот у сопрановім ключі й пізнання такту, —тай небавком я став 1-им сопраном-солістом. Шкільної науки там не було, а мене мучило днем і нічю бажання дальше вчитись і пізнати загальну науку, а не тільки дяківство. Ми порадилися: я покинув бурсу по 2 р. і перенісся на „станцію" до міста, а батько довозив або посилав через оказію хліб і харч з дому. Се життя, як і те в бурсі святоюрській, було дуже, дуже нуждення! Я дивуюсь сам нині, як я міг його перенести, а що я в тій страшній біді не загинув, то хіба чудо Бог сотворив зі мною...

До дому було далеко,—8 миль злої дороги (се не тепер, а давні часи). Харч часто не доходив, грошей я не мав ніяких, терпів голод і бруд, бо не мав навіть грошей на прання білля. Шкільні товариші були добрі й любили мене за голос і милий для них спів. Вони винайшли для мене лекцію у якогось сторожа за 1 злр 50 крайц. на місяць; стало трошки лекше, але се була тільки капля в морі моїх потреб щоденного життя. Найгірше давалася мені біда відчувати в недостатку шкільних книжок! Я й донині сього забути не можу! Я завжди вчився на позичених книжках, бо не мав зашо купити власних, а батько не міг помогти, бо був дуже бідний і потім зачав слабувати. Небавком умерла мачуха й батько наш в короткім часі пішов за нею. Доля одначе змилувалася над мною: я дістався до Ставропигійської Бурси і там моє положення поліпшилося. Я міг хоч яку-таку школу покінчити. Але я дуже спізнився з наукою. Літа летіли й мені пізно вже було кінчити цілу гімназію. Тому я перейшов з IV. кляси гімназійної до учительської семинарі у Львові і там скінчив мої педагогічні науки, здав матуру з дуже добрим успіхом і розпочав учительську практику у школі св. Анни у Львові.

З яким замилуванням я віддавався учительській праці — сього я словами передати не вмію... Я хотів бути правдивим апостолом Христовим. Всі мої мисли, всі мої мрії зверталися туди, до того бідного народу, з котрого я сам вийшов; я день і ніч думав над тим, як можнаб поліпшити його долю... Я був відповідно приготований, мав достаточну свідомість, як вести діти, чого їх учити, як розвивати їх ум з возростом. Я знав досить добре наш обряд, умів зорганізувати хор, як мішаний діточий, так і чисто мужеський, бо тим займався вже в учительській семинарії. Сей хор дуже гарно співав на нашій тихій Службі Божій що-неділі в церкві нашої духовної семинарії. Крім моїх шкільних товаришів брали участь в тім хорі також директор Савчинський і проф. Курилович. Я тішився, радів моїми плянами й почував себе дуже щасливим, що буду могти стільки добра приспорити для нашого народу... Я переконався, що вмілим і співом, глибоко відчутою піснею і щирим відданням значіння слів можна цілковито оволодіти товпами слухачів і защепити в них таку гарячу любов до своєї рідної мови, віри й обряду, що тих найдороших наших сокровищ ніяка сила людська [illegible]

*) Теперішнього представника Галицького Правительства в Америці, д-ра Луки Мишуги. Федь Мишуга помер також сього року. — Ред.

„З уваги, що здійснення тревалого мира може наступити тільки шляхом переведення в життя демократичних засад, в першу чергу засади самовизначення народів, II. Міжнародній Демократичний Конгрес висказує побажання, щоби кождій нації дано можливість становити про своє політичне становище шляхом самовизначення“.

В неділю, дня 1. жовтня н. р. на пращальнім банкеті наступили пращальні промови представників поодиноких делегацій. Іменем західно-української делегації попращав конгрес д-р Марітчак. Слідуючий конгрес має відбутися в 1923 р. в ще неозначеній місцевости.

Конгрес скликає Міжнародний Комітет демократичної акції з осідком в Парижі (адреса: ген. секретар Georges Hoog 34 Boulevard Raspaiie Paris 7e).

Військовий урядовець румунського фронту Горемика-Крупчинський, як делегат від кімполюнгської залоги, був на першому Всеукраїнському військовому зізді у травні 1917 р., у Київі обібраний членом Всеукраїнського Військового Генерального Комітету.

Пізніще виявлено, що Іван Горемика-Крупчинський за царських часів служив у бердичівському охранному відділі. Тому, що реабілітувати себе він не зміг і факт цей остаточно було ствереджено, він Горемика-Крупчинський, постановою Генерального Комітету був виключений зі складу його, а тим і зі складу членів Центральної Ради, як бувший таємний співробітник царської охранки у Бердичеві під кличкою „Крупчинський“.

Бувший член Всеукраїнського Військового Генерального Комітету і заступник голови президії Комітету

В. Кедровський.

Баден біля Відня.

Театральна вистава.

Дня 17. вересня в Холмі відбулася вистава драми Суходольського „Хмара“ а 24. вересня „Наталка Полтавка“. Аматорським гуртком проводить Дмитро Крих. Вистави перейшли з повним успіхом.

Шліть жертви на будову памятника на могилі Лева Маковича до Пов. Тов.-а Кредитового „Віра“ в Раві Руській.

Велика Україна.

Мобілізація чорноморської фльоти.

„Times“ доносять, що совітський уряд оголосив мобілізацію чорноморської фльоти. Всі моряки, які перебували на відпустках, мусять повернути до своїх частин.

Карають смертю ксьондзів.

„Правда“ повідомляє, що в подільській губернії засуджено на кару смерти 4 польських ксьондзів за протисовітську агітацію.

Фальшиві гроші.

В Київі викрито тайну фабрику фальшивих грошей. Ця фабрика випустила 20 мілїонів фальшивих рублів.

Знов грозить голод.

Нансенський комітет допомоги констатує, що збори збіжжя на Україні і в Росії не дали бажаного висліду. Збір виносить 33 мілїонів тон і в майбутньому році Україна буде знову потрібувати помочи Европи.

Прогнали епископа.

З Харкова доносять, що таможній революційний трибунал постановив прогнати за кордон епископа Нафтаїла, як ворога совітського уряду.

Голод у могилівському районі.

У Кишиневі отримано відомости про те, що в могилівському районі голод приймає щораз більші розміри в звязку з загибіллю цьогорічного врожаю. Заходяться біля налагодження постачання Дніпром, але при пануючій анархії організація допомоги йде важко.

Ярмарки.

Сов. агенція „Роста“ повідомляє про ярмарки на Вкраїні, а то: у Камінському розпочалась Воздвиженська Покровська ярмарка, яка скінчиться тільки 14 падолиста; на Поділлю влаштовується велика ярмолинська ярмарка; 1. жовтня відкрито губерніську ярмарку в Миколаєві.

Загибіль худоби.

„Екон. Жизнь“ подає статистику скотоводства на Вкраїні, порівнюючи його з 1921 роком. Найбільше загинуло товару у північних місцевостях, навіданих голодом, ще більше у тих, що заселені Татарами. Порівнюючи з минулим роком — кількість коней уменшилася на 2/3.

Повстання на Кубані.

До Константинополя надійшли докладні відомости, що в звязку зі збором харчевого податку, оживилась діяльність „зелених“. Загін Федюшкіна рахує до 3000 людей. Він двічі займав Армавір, посунувшися по шляху Владикавказької залізниці аж до Гулькевич. Бої ішли теж в районі Пятигорська.

Галицькі відносини.

Замах на залізницю.

„Przegląd Poniedziałkowy“ доносить: „Гайдамацькі боївки доконали знов геройського вчинку який тільки завдяки божому провидінню не спричинив смерти невинних людей. Дня 7. жовтня в ночи, гайдамаки підложили екразитову міну з електричним апаратом на залізничому шляху між Перемишлем і Журавицею. Наступила страшна експльозія і то в хвилині, коли посьпішний потяг наближався до місця де був екразит. Вибух був такий міцний, що потряс цілим потягом. Експльозія вирвала залізничі шини, два пороги, розбила сигналову ліхтарню і ушкодила машину потягу ч. 901.“

Підпали в Калущині.

Як нас інформують, на днях згоріла стирта збіжжя в селі Негівцях, власности дідича Чарковського. Комісія, яка прибула з Калуша, ствердила, що шкода виносить 5 мілїонів, та що огонь під стирти підложено невідомою рукою. Калуський староста роздав зброю для служби на фільварках в повіті, але селяне, як наприклад в Томашівцях, не хотять стояти на сторожі панського добра.

Масові арештовання в Стрию.

Ревізіям та арештованням в цілому краю не має кінця. В Стрию арештовано 52 Українців за мниму приналежність до українських боївок. Арештовання переводиться на основі доносів і анонімових листів. В арештах поліція знущається над невинними людьми, приневолюючи їх признатися до вини. В арешті перебувають: д-р Іл. Бачинський і його мундантка, студ. Е. Яцкевич, Богдан Ніжанковський (син Остапа, замордованого Поляками 1919 р.), студ. Ґрупський і Петрина, кількох учеників із 4. гімн. кляси та багато инших. Польська боївка спалила дім українського міщанина Уліцького, якого сина підозрівають в тому, що він стріляв до поліційного агента. По спаленню дому, Уліцького арештовано враз із дочкою. В „Народному Домі“ відбулася ревізія, при якій найдено 2 старі багнети. По всіх селах Стрийщини йде повінь ревізій та арештів. В Конюхові арештовано 11 хлопців, в Лукавиці 10, в Дашаві 2. При ревізії в Дашаві найдено кріси. В справі тих арештовань виїхав до Львова стрийський прокуратор для засягнення вказівок в справі наглих судів. В неділю, дня 8. жовтня із Стрия вимашерував на українські села полк кавалерії, для здавлення „саботажу“. Кавалерія відходила з музикою та співами. Над стрийщиною лунає грізне слово „реванж“.

В Станиславові террор.

Після екразитового вибуху в салі „Сокола“ в Станиславові запанувала „моцна ренка“, цебто почалися арештовання. До тепер сидять в тюрмі гімназисти VI. кл. Потяґайло і Слюсарчук. Ревізії переведено в домі М. Галаха, Остапа Оліярника, в домі селянської бурси і бу-

З Волині та Холмщини.

Виборчі містерії.

Ми писали у ч. 16 нашого часопису, у відомостях „З Волині“ у рубриці „Польські передвиборчі заходи на Волині“, що по польському списку „Визволєня“ кандидує м. и. д. Горемика, емігрант з Великої України“. Ми дістали тепер слідуючого листа:

„Коли це Горемика Іван, бувший київський урядовець на румунському фронті у часи великої війни, то за нього вважаю себе обовязаним перед українським громадянством, подати деякі відомости:

З таким переконанням, з таким високолетним ідеалом вступив я в педагогічну школу, учився там пізнавати правдиву науку, як розвивається людина з літ дитинних психічно, фізично й морально і з такою непоколибимою вірою вступив на шкільну практику. Але дійсність і реальне примінення теоретичної науки — завели мої надії. Я побачив і переконався, що „буде всує“ мій труд, що я потеряю моє й так слабе здоровля через муку в малій душній клясі, в якій сиділо з 50-ро до 60-ро передміських свавільних дітей, і майже їх нічого не навчу, бо ледви 10 — 12 учнів були спокійні й уважні, а решта — то безнадійні пустяки й невтомлені свавільники...

Я захитався в моїх ідеалах.

Тоді инше натхнення повстало в моїм мозку й оволоділо цілковито моїми мислями, всею моєю душею, всім моїм єством. Я постановив стати співаком, оперовим артистом, а до сього заохочував мене мій учитель співу, проф. Валерій Висоцький, у котрого я вже перед 2-ма роками зачав учитися співу сольового.

Ще мушу сказати, що тоді, як я практикував, школа св. Анни не мала свого власного будинку, а були кляси порозкидані по ріжних домах жидівських, страшно негігієнічно устроєних. Я власної кляси не мав, а тільки провадив клясу дир. Чапельського як заступник його, ну й заступав усіх хорих старших учителів. Гонили мене по ріжних клясах і виручувалися мною. бо я дуже добре знав педагогіку й умів ясно викладати дітям кождий предмет а урізнороднював науку співом і гімнастикою, що їм дуже подобалося. Я працював щодня по 4 — 5 годин, а часто 6 годин, плату за се я побирав у львівськім магістраті в сумі 20 срібних гульденів на місяць. Щоб якнебудь вижити, я мусів вечерами давати приватні лекції, також за дуже марний гріш. Весь мій місячний дохід виносив ледви 38 гульденів — на мешкання, ціле удержання й убрання. Я так тоді вихудів, був такий мізерний, що до війська мене не взяли, бо до моєї висоти міра в грудях не відповідала. Тілом я представляв із себе цілковите „ничтожество“, але душа в мене і мрії на будучність — були „велетня“. Я мав таку вироблену бідою силу волі, що нічого не боявся і вірив у се, що мушу добитися ліпшої долі!

Дуже мені помогли в моїм цілім життю студії з поля педагогіки, психольогії, льогіки й естетики. Я любив самотність, давав волю моїм фантастичним мислям, а в грудях відчував якусь вульканічну силу любови до чогось, чого я сам не міг спреділити й окреслити... Я був дуже побожний, бо батько навчив сього й навчив багато-багато молитов і набожних пісень. Я любив досить латину. Раз я вичитав фразу „Alexander Magnus, rex Macedoniae, filius Philippi fui.“, — ну тай я, син Пилипа, взяв собі пізнійше на память мого батька його імя і перемінив на призвище, тільки писане по італійськи фонетикою: Filippi.

Свіцьких пісень — сумних, тужливих і патріотичних — я навчився у Львові від шкільних товаришів. Краса природи, погідне зоряне небо, повний ясний місяць, схід червоного сонця, — впливали на мене від самих дитинних літ так радісно, чаруючо, так відривали мої мисли від усього туземного життя, що душа моя переносилася в якийсь инший світ, чисто ідеальний, де тільки сам Бог з Ангелами перебуває... В тих часах моєї півдитинячої фантазії я зачав учитися сольо-співу, а мій проф. Висоцький умів відразу пізнати мою вразливу натуру, відкрив мені таємниці красоти співу і я увесь: душею і тілом віддався йому під опіку і слухав його науки, його рад і вказівок артистичних та переживав у тих студіях розкіш невисказану... Тоді попала мені під руку повість „Fauny-na Bordoni“ — оповідання про славу італійську співачку. Було там описане її ціле артистичне життє, всі неймовірні трудности, які вона поконала, а при тім і згадки про ріжних славних музиків, як Баха, Страделлю й ин. Я просто діставав горячку, читаючи про ту велику боротьбу з трудностями, а потім про совершенний тріюмф, коли вони вже добились до апогея своєї слави.

Раз, коли я був ще в Бурсі Ставропигійській, прийшов там „ганделес“ і я йому продав стару камізельку за 25 кр., а сі гроші були мені доконче потрібні, бо в театрі давали вечером того дня оперу „Люччя з Ляммермуру“ і я не міг здержатись, мусів піти послухати співу Закревського (також бувшого бурсака). Білєт на ґалєрію коштував 21 кр., а 4 кр. треба було для сторожа Івана, щоб пустив до хати після опери.

Яке враження зробила на мене тоді опера, словами неможливо передати... Я був увесь в огні... переживав кожду драматичну сцену, повний правдивого болю і розпуки. Тоді я присяг собі в мислях перед Богом, що я мушу бути оперовим співаком. Я чув у собі таку безмірну силу чуття болю і розпуки та краси співу, яку обоє ці нещасні коханкове представляли, що з тої пори я вже не міг собі дати ради, плакав по ночах, молився Богу і просив помочи. Бог через добрих людей допоміг зібрати трохи грошей.

Я поїхав до Італії. Там трохи довчився і зачав мою карієру. Перше в концертах, а потім у Форлі я дебюював в опері „Марта“ з дуже гарним успіхом. Так зачалася моя карієра. Я дуже набідувався сам і тому другим помагаю, скільки можу.

Цікаво для загалу булоб пізнати мою методу співу: на чім полягає краса голосового звуку. До сього я маю вже досить багато матеріялу, але се писано по польськи для моєї школи у Варшаві.

динку української гімназії. Крім того арештовано і переслухано Ів. Коваля, Гната Павлюха. Никифора Цаниша, М. Ковальчука і П. Самоверська. В селі „Монюшка" польська молодь відбуває тайні засідання, де накликується до реванжу, а один із промовців заявив, що „польска млодзеж хце вшистке украіньске доми висадзіць в повєтше".

Карні експедиції в Викторові.

В звязку з підпалом фільварку, до Викторова прибула карна військова експедиція, що складається з піхоти і кінноти. Військо реквірує збіжжя, перебуває на кошт селян, забирає все що під руки навинеться і знущається „на гайдамаках". Населення доведене до розпуки, тим більше, що с. Викторів натерпілося немало за весь час війни.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

одноголосне. Грецький уряд дістав телеграму від Венізельоса, щоби уступив з непримиримого становища. В Атенах панує повна констернація.

Міністри Ангори в Мудані.

Польрадіо доносить, що до Мудані прибули на візвання Ісміда Паші міністр внутрішних справ Ангори Теті Бей і міністр національної оборони Тірасін Бей Також Кемаль Паша виїхав на днях з Ангори до Мудані.

Становище Ф. Буйльона захитане.

„Н. Фр. Пр." доносить з Парижа: Французькі круги догадуються що ген. Шарпен під впливом Франкліна Буйльона переступив свої інструкції, попираючи домагання Турків, щоби їм віддано Тракію протягом 30 днів, без огляду на хід мирової конференції. Слід сподіватися, що Пуанкаре на Раді міністрів зажадає відкликання Франкліна Буйльона.

Польські вибори і Сх. Галичина.

Кари за резиґнацію.

О. Петро Патрило, парох в Перегінську одержав дня 4. ц. м. таке письмо:

Stryj, dnia 18. września 1922.

Do Wielebnego Księdza Petra Patryla w Perehinsku. Pismem do l. cz. 329 O. K. W. zwolniono Wielebnego Księdza z urzędu Przewodniczącego Obwodowej Komisyi Wyborczej Nr. 58 w Perehinsku. Wobec okazanego oporu i przeciw państwowego stanowiska w okresie akcji wyborczej nakładam na Wielebnego Księdza po myśli art. 26. ord. wyb. i ustawy wyb. grzywnę w kwocie 60.000 mp. słownie: sześćdziesiąt tysięcy marek o której ściągnięcie odnoszę się jednocześnie do Starostwa w Dolinie. Przeciwko niniejszemu orzeczeniu służy Wiel. Księdzu odwołanie do plenum Okr. Kom. Wyb. Nr. 52. w Stryju. Odwołanie przeciwko orzeczeniu karnemu niema mocy wstrzymującej. Przewodniczący O. K. W. Nr. 52. w z. Szulakiewicz.

Дня 6 ц. м. у о. Патрила явився політичний екзекутор, щоб стягнути гривну, а коли о. П. її не зложив, бо рівночасно внесено рекурс проти карного оречення, зафантовано йому корову, яку оцінено на 180.000 мп.

Делятинщина.

Дня 18. вересня с. р. відбулася в Делятині в сали „Української Каси" довірочна нарада репрезентантів усіх сіл судового повіту Делятин в справі виборів до польського сойму. Усі села були заступлені, а деякі вислали по кільканайцять відпоручників. Нараду відкрив адв. д-р Навроцький, який виголосив реферат про становище наших партій до зарядження польською владою у Східній Галичині виборів до варшавського сойму. Дальше забрав голос д-р Хичій, та пояснив зібраним міжнародне положення Східної Галичини. Усі зібрані одобрили становище наших партій в справі виборів, постановили вдержатися від виборів та розвести аґітацію по селах, щоб ніхто з Українців до виборчої урни не ставав. Замітна була промова Ф. Гаврилюка, Гуцула з Ворохти, який остро виступив проти інсценізованих збаламученими гуцулами поїздок до Варшави і чолобитень Пілсудському. Огірчені Гуцули з обуренням заявили, що ціла Гуцулія не має нічого спільного з шопками тих кількох збаламучених або запроданих одиниць.

По промові о. Ганушевського з Дори, зібрані опустили салю нарад, висказавши своє бажання, щоб в як найкоротшім часі відбулося в Делятині всенародне віче у виборчій справі. З вісток, які одержує з сіл місцевий комітет, виходить, що по селах скрізь наші люде резиґнують з урядів виборчих комісарів, а загал населення є до виборів настроєний дуже ворожо.

Довкола грецько-турецького конфлікту.

Бонар Лоу про східне питання.

Аг. Райтера доносить: Бонар Лоу переслав до „Таймсів" письмо, в котрім боронить англійську політику супроти музулман і заявляє, що останні предложення союзних держав відповідають прінціпови справедливости. Бонар Лоу вважає конечним переведення союзниками цих пропозицій. Англія не може сама сповняти роль полісмена. Колиб Франція не співділала з Льондоном, тоді Англії не остане ніщо инше, як відзискати свободу ділання й обмежити свою політику до забезпечення інтересів британської імперії.

Заходи Англії.

ПАТ. доносять: В Льондоні запевнюють, що льорд Керзон виїхав до Парижа, щоби повідомити Поанкаре, що три коаліційні правительства повинні додержати авторітет і припильнувати виконання умови ноти з дня 29. вересня. В противному разі утратить свою силу договір, заключений між Римом, Парижем і Льондоном, а Англія відзискає свободу ділання.

Нова конференція.

Пат. доносить з Парижа, що переговори в справі Близького Сходу довели до вступної розвязки мирового питання. Війська союзників останусь там, де до тепер перебувають. Мирова конференція розпічнеться правдоподібно 1. листопада в Скутарі або в Прінкіпо. На цій конференції будуть обговорені справи фінансові і економічні. Опіку над проливами перебере правдоподібно Союз Народів. До нарад над цею справою будуть припущені Росія, Болгарія, Грузія й Україна.

Концентрація турецьких військ.

Англійське урядове звідомлення доносить, що генерали союзних держав переговорювали дальше з Ісмідом пашою, котрий займав згідливе становище. Звідомлення подає дальше, що концентрація турецьких військ коло Ісміду продовжується. Турецькі війська коло Чанаку відійшли в зад, не хотячи увійти в конфлікт з Англійцями.

Турки переходять невтральну смугу.

Англійський генеральний штаб видав звідомлення, що турецька кіннота й піхота перейшли знову невтральну смугу на фронті Ісмід.

Англійсько-французький договір в справі Тракії.

Аг. Аваса доносить, що в Парижі оголошено зміст договору в справі Тракії заключеного між Поанкаре і Керзоном. Договір цей ратифікував вже англійський кабінет. На підставі цего договору Греки будуть приневолені залишити Тракію, після чого увійдуть там війська союзників. Окупація Тракії союзниками триватиме 30 день від хвилі закінчення евакуації. Згодом буде заведена в краю турецька адміністрація.

Венізельос радить уступити.

З Бордо доносять, що грецька рада міністрів вислала грецьким делегатам в Мудані інструкцію, щоби уступили в справі Тракії тільки тоді, коли рішення союзників буде

Преса.

Польська небезпека.

„Revue Internationale", двотижневик, містить в числі з дня 15. вересня ц. р. слідуючу статтю п. з.: „Польська небезпека".

„Недавно тому покінчилася польська кабінетова кріза, яка тревала довше, як два місяці. Своїм довгим істнуванням і розвитком вона взяла рекорд у всіх досі відомих парляментарних крізах культурних держав. Доволі піднести, що майже місяць урядували поруч себе два польські кабінети: один Корфантія, покликаний соймом, другий Слівінського, покликаний начальником польської держави. Яка причина тих політичних труднощів, що їх переходить польська держава? Боротьба між так званою польською правицею і лівицею. В імя яких політичних принципів? На те історія останньої політичної крізи — ні жадної попередньої — не дала ніякої відповіди. Бо тих принципів не було. Відповідно старій польській традиції, причиною політичної боротьби в Польщі є й тепер панування польського народу, непривичного до вдержання себе власними засобами і власною працею, над чужими землями. Минула польська політична кріза — се один з симптомів хронічної крізи польської державности, якої основою є відсутність в Польщі всякого змислу для реальної дійсности. Відновлена, в інтересі мира, Польща стала постійною загрозою мира, наслідком своєї анексіоністичної політики. Йдучи за міражами своєї минувшини.

Польща мріє про експанзію — з одної сторони по Балтійське, з другої по Чорне Море. Щоби зреалізувати сю мрію, Поляки вже нині займають мілітарно таку саму чужу непольську територію, як польська етноґрафічна область. Майже половину сеї чужої території займає Східна Галичина, яка правно не є частиною Польщі. Та країна остає під військовою окупацією Польщі, а суверенність над нею належить головним союзним державам. З огляду на те, що головні союзні держави не виконують своєї влади над Східною Галичиною, а Польща є „beatus possidens", вона уживає своєї мілітарної влади для екстермінації українського елементу, що може стати основою для створення справді сильної української держави, обіймаючої Галичину і давну російську Україну. Положення у Східній Галичині стає щораз грізнійше. Українське населення, загрожене у своїй екзистенції, особливо польською кольонізацією, хопилося самооборони. Майже що дня польські газети приносять вістки про спалені оселі польських кольоністів, висаджені в повітря мости і поїзди і т. п. До ще більшого розбурхання і так зревольтованого українського населення, причиняються два факти: процес, який має відбутися проти українського студента Федака і товаришів, обжалованого за атентат проти шефа польської держави, Пілсудського, виконаний у вересні минулого року. Товаришів Федака польський суд обжаловує за державну зраду проти польської републики, хоч вони не є польськими горожанами, а Галичина не є частиною Польщі. Обжалованим грозить кара смерти. Дальшою причиною розбурханих політичних настроїв — се польські приготовання до виборів у Східній Галичині. Як відомо, польський сойм ухвалив перевести нові вибори до польського сойму у Варшаві; і такіж вибори наміряє перевести Польща у Східній Галичині, щоби тим чином доконати анексії того краю. Українське населення буде боротися перед тою новою польською мірою, противною міжнароднім постановам — всіми засобами. Хто відповість за жертви і наслідки того насильства? Залишення Сх. Галичини під польським володінням грозить поважно справі мира і збільшує хаос на европейськім Сході. Піддержування польської анексіоністичної політики коштувало доволі Францію і може її коштувати ще дорожче. Ми вже раз виказували, які прислуги може віддати інтересам французької політики обмеження Польщі до її етноґрафічних границь і створення незалежної галицької держави. Ми повернемо ще до сього питання, коли буде потреба".

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

Совітська Росія.

Ленін здоровий.

7. жовтня відбулося засідання Совнаркому під головуванням Леніна, котрий таким робом приступив до виконування своїх обовязків.

Нова місія Дзержинського.

„Кур. Польскі" повідомляє, що в той сам час, коли у Варшаві писали про вбивство „червоного ката" Дзержинського, він отримав, крім народнього комісарства шляхів, ще одно відзначення: він став опікуном-наставником цілої низки вищих шкіл, а саме: інститутів шляхів у Москві і Петрограді, вищої технічної школи в Москві, політехнічного інституту в Петрограді, технольоґічних інститутів у Харкові, Томску і Києві, та інституту інжінерів у Петрограді.

Решти золотого скарбу.

„Правда" пише, що рештки, які залишились із совітського золотого фонду, не перевищають 200 мільйонів рублів. У ріжних місцевостях Росії видко німецьких аґентів, які пильно скуповують золото.

Герріо у Москві.

У честь ліонського бурмістра Герріота видано — по принятому звичаю — чудовий банкет у ресторані „Ермітаж", який мав впевнити Француза про багатство у совітській Росії. На банкеті головував Літвінов.

Стан залізничих шляхів.

„Екон. Жизнь" подає статистичні дані про стан залізничих шляхів у Туркестані і приходить до переконання, що треба змінити негайно

1,700.000 порогів, коли тимчасом є у розпорядимости лише 500.000 порогів. З осінню грозить цілковите припинення залізничого руху в Туркестані.

Стоять фабрики.

У Петрограді стали всі фабрики, за вийнятком одного. На совітській мові зветься це „концентрація промисловости“.

Почтові марки.

Комісаріят почт і телеграфів оголосив розпорядження, яке касує всі почтові марки до революційного зразка вартости від 13 коп. до 3 руб. 50 коп., та заповідає новий випуск совітських марок.

[illegible]

У Москві зареєстровано в серпні міс. 1996 випадків народин і 3.494 смерти.

Німці в Хабаровську.

До Хабаровська на далекому Сході приїхала німецька торговельна місія.

Вибухи у Владивостоці.

У Владивостоці наступив вибух у двох великих складах пороху і муніції.

Знову „білі“ партизани.

Большевицькі газети повідомляють про збільшення „бандицького“ руху „білих“ у Псковській губернії. Провідником найбільшого партизанського загону називають якогось Мстиславіна. Його частина складається здебільша з б. старшин і військових урядовців.

Хабарництво.

Підчас останніх двох тижнів „Комісія по боротьбі з хабарництвом“ у Москві перевела силу арештів серед совітських урядовців, які довели хабарництво до жахливих розмірів. Найбільше хабарників поміж залізничниками, які проти закона транспортують майно спекулянтів. Арештовано багато вищих урядовців в торговельних совітських урядів, ріжних трестів і синдикатів, яких далеко більше ніж краму, котрим можна би торгувати.

Стягання податків.

Совітська преса доносить, що стягання податків поступає дуже пиняво. В Кремлі відбулося кілька нарад в справі відложення остаточного речинця стягання податків. Для облекшення переводу податків у формі харчевих продуктів, порішено уживати військових автомобілів та обозів.

Академія мистецтва без учеників.

Петроградська преса доносить, що більшість учеників тамошньої академії мистецтв мусіла перервати науку тому, що платня за виклади і дорожнеча не дає їм змоги перебувати в Петрограді.

Арештують своїх.

В Петрограді арештовано представника совітської кооперативи Єрмова, якого підозрівають о таємні звязки з протисовітськими організаціями.

Убивство предсідника „Ісполкома“.

„Рабочая газета“ доносить, що в калужському повіті селяне убили предсідника „Ісполкома“ Трофанова, котрий там збирав податки при помочи карної експедиції.

Медведі під Петроградом.

„Руль“ доносить, що по селах під Петроградом появилася маса медведів. Селяне, не маючи зброї, не можуть боронити своїх осель перед тими небезпечними хижаками.

Дорожнеча росте.

Стабілізація рубля, якої так сподівався совітський уряд, завела. Останніми тижнями ціна продуктів у Росії підвисшилася в нечуваний спосіб.

Розстріли.

В Семипалатинську розстріляно 5 б. офіцерів за „контрреволюційну пропаганду“.

Чічерін в Москві.

Совітська преса доносить, що Чічерін приїхав з Варшави в Москву і обняв свої обовязки.

З польських справ

Польсько-японські переговори.

У Варшаві розпочалися польсько-японські торговельні переговори. З боку Польщі переговори веде міністер Штрассбургер, а з боку Японії Кавалькаші. Договір має бути підписаний ще в тому тижні.

Нарутович в Ризі.

П. А. Т. доносить, що до Риги прибув польський міністр закорд. справ Нарутович, котрий їде на конференцію в Ревлі.

Дописи з краю.

Станиславів.

Вистави театру ім. І. Тобілевича.

Дня 5. ц. м. дав тутешній аматорський театр при допомозі артистів з Великої України дві вистави, а саме: „Циганка Маріума“ Альбіковського і „Бувальщину“. Вибір пєс був не дуже то щасливий, бо хоч названо їх оперетами, то все таки оперетковoго було в них не богато. В Циганці Маріумі слаба акція, ще слабша музика, а музика дає властиву вартість опереті. Місто одноцільного музичного твору поперероплітано в ній ріжні мотиви російських і українських пісень, та віденських вальсів. Голоси не були дібрані до себе, так що в першім акті місто дуету, чути було тільки оден голос (жіночий). Ситуацію ратував танець п-ні Левицької. Що до другої оперетки „Бувальщина“ з горілкою і гопаком, то вона має хиба ще свою історичну вартість і як така повинна вже спочивати а не товчися по сцені — навіть станиславівській. Що було добре та цікаве для наших дідів, не мусить бути таким самим для внуків. Тепер вимагаємо від театру трохи більше як історичних постатей паламаря та пяниці. Думаю, що виділ театру ім. Тобілевича також здає собі з цего справу. До режісера одно прохання: подбати, щоби актори знали трохи більше свої ролі на память.

Присутний.

РІЖНІ ВІСТИ.

Новий чехословацький кабінет.

Утворення нового чеського парляментарного кабінету прийняла ціла пражська преса з великим вдоволенням. За виїмком міністра для Словаччини, всі члени уряду є послами до парляменту. Денники зазначують, що позіставання д-ра Бенеша на становищи міністра закордонних справ, є гарантією, що доteперішня заграничнa політика уряду на далі не зміниться.

Процес вбивців Ратенава.

З Ляйпцігу доносять, що обжалованих у вбивстві Ратенава Вінтера і Вірнеке затроєно цукорками, щоби тільки не допустити до продовжування розправи, яка моглаб відкрити багато тайн організації „Консуль“. Обох затроєних відратовано так, що розправу буде можна в найблищих днях продовжувати.

Заборона вживання алькоголю.

„Н. Фр. Пр.“ доносить з Уошінгтону, що президент Гардінг підписав зарядження, де забороняється вживати алькоголів на палубах американських кораблів без огляду на те, де вони находяться. Заборона простягається також на чужосторонні кораблі, о скільки вони находяться на водах американських.

Виїзд Бенеша до Венеції.

З Праги доносять, що міністр закордонних справ д-р Бенеш виїхав 7. ц. м. до Венеції, де відбуде конференцію з Шанцером. Наради триватимуть кілька днів. Після повороту міністр Бенеш складе в парляменті звіт в справі закордонної політики Чехословаччини.

Повстання в Чорногорі.

З Антіварі доносять, що вожд чорногорських повстанців Рапоповіч зійшов оноді з гір і видав проклямацію, де проголошує незалежність двох провінцій Антіварі і Дульціньо. Одночасно Рапоповіч вислав до сербських префектів ультімат, щоби протягом 3 днів залишили край разом із сербськими урядовцями. Рапоповіч домагається крім того, щоби звільнено негайно чорногорських громадян, яких покликано до служби в Югославії. Югославянський уряд оповістив афішами, що за голову Рапоповіча виплатить нагороду пів міліона динарів.

Повстання в Грузії.

Польська преса доносить про великий повстанчий рух в Грузії. Узброєні відділи повстанців нападають на поодинокі червоні відділи і винищують їх до тла. І так 27. серпня ц. р. сильний відділ повстанців під проводом полковника грузинських військ Чольокашвілі напав на місто Душе і розбив більші сили червоноармійців, які находились в місті. Той самий відділ захопив оноді поїзд чекістів і арештував всіх пасажирів. Великий повстанчий рух проявляється також в околицях Батуму. Московський уряд вислав більші військові сили для боротьби з повстанцями.

[illegible] сов. представництв.

Російський совітський торговельний представник Стомоняков відкликаний з Берліна в звязку з розкриттям великих надужить і розтрат.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Нарушення невтр. стрефи.

Царгород (ПАТ.) Звідомлення головної англійської кватири зазначує, що з приводу нарушення в багато місцях невтр. стрефи кемалістами, генерали союзних держав інтервенювали, домагаючися усунення кемалістичних військ з околиць Ісміда. Звідомлення згадує також, що турецькі сили в околиці Чанака не скріплено зовсім відділами артилерії.

Дипльоматична акція Румунії.

Відень (ПАТ.) „Н. Вр. Тгт.“ з Букарешту: Часописі заповідають дипльоматичну акцію Румунії, яка зміряє до мирної розвязки східного питання. А саме румунське правительство має предложити утворення невтральної стрефи між Туреччиною і Болгарією, котру піддалося би під цю саму адміністрацію, що протоки.

Румунія не мобілізує.

Відень (ПАТ.) „Н. Вр Тгт.“ доносить із Букарешта: З урядової румунської сторони заперечують вістки про мобілізацію румунської армії.

Положення поправилося.

Льондон (ПАТ.) Вольф. „Таймс“ пишуть: Положення на Бл. Сході а також відносини між Льондоном і Парижем поправилися. Англійський кабінет збирається сьогодні попол., щоби вислухати звіт лорда Керзона про його паризьку місію.

Становище Росії.

Льондон (ПАТ.) „Тайм“ звідомляють із Риги: Згідно з відомостями з віродостойної сторони, Виконком совітського правительства поручив сов. представникови в Ангорі Анолови, щоби повідомив це правительство, що договори між кемалістами, Вел. Британією й иншими великодержавами в справі Дарданелів, які заключено би без відома Росії, означатимуть нарушення російсько-турецького договору, заключеного в Карсі і могли би довести до поважних наслідків.

Згода на евакуацію Тракії.

Атени. (ПАТ.) Рада міністрів постановила взяти під увагу телеграму Венізельоса. Правительство згодилося на евакуацію східної Тракії і вестиме переговори лише в справі речення цієї евакуації.

Конференція в Мудані.

Царгород. (ПАТ) Англійське звідомлення доносить, що наслідком численних протестів журналістів пересланих до Парижа, а переданих знову ген. Герінґтенови, тепер буде допущено пресу на конференцію в Мудані. Кореспонденти ріжних часописів відіхали безпроволочно до Мудані.

Переговори почалися наново.

Льондон. (ПАТ.) Генерал Герінґтен одержав уже вказівки, висланi з Льондону. З огляду на це переговори представників союзних держав з Турками почалися наново.

В Тракії порядок.

Льондон. (ПАТ.) Наспіла тут вістка від ген. Герінґтена, яка каже, що поодинокі місії міжсоюзної комісії, а також розвідки, переведені на літаках сконстатували, що в Тракії і в невтральній стрефі панує повний порядок.

Німецький парлямент.

Берлін. (ПАТ.) Вольф. Німецький парлямент скликано на пленарне засідання на второк 17. жовтня.

Французький амбасадор в Берліні.

Париж. (ПАТ.) Німецьке правительство переслало згоду на іменування Д'Маргеріта на становище французького амбасадора в Берліні.

Поможіть найбіднійшим!

Філія „Українського Товариства Опіки над Сиротами і Охорони дітей“ подає до відома, що кождої середи від 4. до 5. год. по пол. (тимчасово в льокалі тов. „Земля“ Львів, Ринок ч. 43.) приймається звіти сирітських матерей. Рівночасно проситься нашу жертвенну суспільність о дальші датки в грошах і натурі головно в одежі (без огляду на розміри) для нашої найбіднійшої молоді, якій недостача одежі не дає спромоги ходити до школи. На поміч найбіднійшим зложили досі в мп.: Чепельський 5000, Грнгорович 1000, Терпиляк 2000, Мудрак 2000, Зaячківський 2000, д-р Куровець 2000, Л. Рожанський 1000, М. Струтинський 1000, В. Болюх 2000, А. Фішер 2000, д-р М. Шухевич 10.000, В. Кульматицький 1000, Ф. Федорців 1000, д-р І. Бережницький 1000, Т. Процишин 1000, д-р В. Бачинський 3.300.

За секцію:

М. Білякова. М. Гозійкозичева.

ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСТНИК.

Боротьба за нажилу.

Одним з безпосередних наслідків загальної економічно фінансової катастрофи, яка постигла майже всі держави після великої війни, є також катастрофа ізза недостачі мешкань по містах. І сталася велика дивовижа. В капіталістичнім устрою, опертім на індивідуальній власности і на праві доходу з тої власности, власність міських недвижимостей немов винято з під права. Коли власник рільної землі відзискав цілковито свою ренту а навіть, завдяки конюнктурі, значно її побільшив, безоглядно вихіснововуючи своє щасливе положення, то власник чиншового дому в місті сьогодня фактично вивласнений і то не лише без відшкодування, але навіть з обовязком консервування та адміністрування свойого дому, який місто доходу наражує його тільки на видатки.

Одначе в часі післявоєнної кризи, навіть найконсервативнійші уряди всюди зрозуміли, що в сьому спеціяльному випадку вони мусять спротивитися принципови приватної власности і мусять станути по стороні економічно слабших, але в своїй масі політично рішаючих льокаторів. Істнуючі всі закони про охорону льокаторів, о скільки з одної сторони сталися необхідною соціяльно-політичною конечністю, о стільки з другої сторони являються признаками постепенної переміни сучасного ладу на якийсь новий, доси не відомий.

Соціяльний характер теперішних міст доводить до того, що жертвою цеї еволюції падуть перші власники чиншових домів. Річ природна, що вони ніяк не хотять погодитися з цею неприємною для них конечністю, яка лежить в самім розвитку відносин, не хотять згодитися на втрату домової і ґрунтової ренти і всіми способами боронять своїх інтересів, будьто пробуючи відвисшати чинші в міру девальвації гроша, будьто домагаючися знесення охорони льокаторів і привернення свободи обороту мешканнями.

У Відні, де девальвація австрійської корони випередила упадок всіх инших валют і осталась позаду девальвації одного совітського рубля, справа мешкальних чиншів приняла спеціяльно остру форму. Ріжні мешкальні чинші по кільканайцять тисяч корон уже з підвишками, які допускає закон про охорону льокаторів, виглядають справді трагікомічно у відношенню до цін харчів або прислуг навіть таких інституцій, як трамвай, залізниця і т. п. Не диниця, що власники чиншових домів у Відні попали в розпуку і заповіли ні більше ні менше, тільки загальний страйк, який розпочався дня 5. ц. м. Страйк будь-що-будь доси не бувалий в цілім світі і полягає на ріжних негативних діланнях з боку власників домів. У відношенню до держави вони відмовились від усякої помочи, не стягають ніяких податків ані данин, відкликують своїх представників зі всіх комісій, виповідають умови про уміщення почтових скринок на домах, газових рур, електричних дротів і підстав для телефонічних дротів на дахах. Всі ті предмети власники хотять скинути з домів. У відношенню до льокаторів власники перестають приймати чинші в дотеперішній висоті, від 6. год. вечером замикають брами домів, перестають освітлювати сходи, чистити доми, замикають всі водопроводні рури з виїмком головної в сутерині, вилучують доплив електрики і ґазу та вдоволяються від всяких репарацій.

Страйк має на меті змодифікувати закон про охорону льокаторів і ввести принцип, що мешкальний чинш має виносити 12 прц. чиншу передвоєнного, платний в золоті, з тим застереженням, що до 1925 р. платні в золоті чинші осягнуть постепенно передвоєнну висоту.

Приняти домагання каменичників є очевидно неможливо. При мешканою, за яке місячний чинш перед війною виносив нпр. 100 корон, випадало би тепер платити 12 швайцарських франків, що при теперішнім курсі франка 1750 польських марок давало би 21.000 мп. У Відні ця сума булаб очевидно значно більша і виносилаби яких 300.000 корон. Якби ці домагання принято, то на покриття чиншів треба би видрукувати нові корони, які стратили би дальше на вартости, так що за кілька тижнів власники камениць після тяжкої боротьби були би в найкращім випадку там саме, де були перед боротьбою.

Та цікаве при тім, що віденський християнсько-суспільний уряд, який опирається головно на каменичниках, заняв супроти їхнього страйку відпорне становище. Віденський магістрат видав сейчас зарядження, що пригадують власникам домів їхні законні обовязки і загрозив їм високими грошевими карами. Поліції приказано про кождий випадок страйку доносити державній прокураторії до дальшого переслідування за забурення публичного порядку, нарушення в посіданню й уживанню, загроження життя і майна та за злочин ушкодження публичної і державної власности. Крім того поліціянти мають обовязок на кожде домагання льокатора спішити йому на поміч, щоб екзекувати чи то отворення брами чи освітлення сходів і т. п.

Людові і робітничі партії з соціялістами на чолі станули очевидно дуже радо до тої боротьби зі страйком. Потворено на зразок большевиків домові комітети з льокаторів, котрим повірено вести всякі агенди, виносити жалоби на каменичників до судів, взивати на поміч поліцію і т. п.

Перші дні страйку показали, що каменичники не можуть числити на побіду і мабуть довго не видержать наслідком рішучого відпору льокаторів. В кождім разі сам страйк являється характеристичним симптомом на підкладі теперішних хаотичних умов економічного життя.

Економічна хроніка.

Світова продукція камінного вугля.

Світова продукція камінного вугля в першому півріччі 1922 році значно скоротилася, не зважаючи на се, що продукція европейських держав за цей період пішла уперед. Причиною зменшення світової здобичі являється страйк робітників на вугляних копальнях в Північно Американських Сполучених Державах. Здобич вугля в Північно Американських Сполучених Державах в другій четвертині 1922 р. виносила 53, 1 міл. тон, в той час коли відповідна цифра за першу четвертину виносила 139 міл. тон. Вивіз камінного вугля з Північно-Американських Сполучених Держав в першім півріччі 1922 р. так само зменшився й виносив 16 міл. тон проти 30 міл. тон в 1921 р. Продукція камінного вугля в Англії в першій четвертині 1911 р. виносила 65 міл. тон, в другій четвертині 59 міл. тон; здобич проти другого півріччя 1921 року в 1922 року збільшилася на 11 міл. тон. Здобич вугля в Німеччині в першому півріччі 1922 р. виносила 69 і пів міл. тон. В Франції в перші шість місяців 1921 р. здобич досягла 21, 1 міл. тон; опріч свойого вугля Франція споживала значну кількість англійського і німецького вугля. Бельгійська здобич камінного вугля в першому півріччі 1922 р. виносила 11 міл тон. Здобич камяного вугля в Чехії в порівнанні з 1921 р. зменшилась. В Австрії за перше півріччя 1922 р. здобуто 16 і пів міл. тон, на 4 міл. тон більше як в попередньому році. Світова здобич камінного вугля ще досі не осягла цифер передвоєнних часів.

Становище транспорту на Україні.

„Економ. Жизнь" сучасне становище транспорту на совітській Україні характеризує так:

„Порожніх вагонів є досить: 3,500 вагонів відіслано виключно для продовольчої кампанії. Гірше стоїть справа з вуглем. В дану хвилю залізниці України мають його лише на три дні. В звязку з цим стоїть 90 цілком придатних паротягів. Коли буде так далі, залізниці будуть примушені або скоротить рух, або припинить його зовсім. Кризу викликано тим, що центральне управлення камяно-вугільною промисловістю систематично не дає належної по договору кількости вугля, відпускаючи щоденно замісць 80 вагонів для полудневих доріг — 50. Поясняється це з одного боку скороченням здобичі в донецькому басейні, а з другого боку незаінтересованістю Центрального Управлення камяновугельної промисловости в виконанню договору: залізниці платять за вугіль ціни низчі від істнуючих.

Збір пшениці у Франції

виносить сього року 75.500.000 метр. сот. Тому що пшеницею засіяно 5.131.000 гектарів, збір з одного гектара дав 14·5 метр. сот.

Зріст дорожнечі в Польщі.

Статистична комісія при головнім інспектораті праці ствердила, що ціни предметів першої потреби в Польщі піднеслись в місяци вересні у відношенню до серпневих цін о 20·38 прц.

Вислід жнив у 1922 р.

Головний статистичний уряд у Варшаві видав про сьогорічні жнива комунікат, з котрого виходить, що вислід сьогорічних жнив на землях, прилучених до польської держави, вийшов пересічно трохи низший, чим заповідалось перед укінченням зборів. Пересічна видатність в метричних сотнарах (100 кг), в гектарах (1·8 морга) є така: пшениця 11·1, овес 11·2, жито 11·3, ячмінь 11·3. З окрема у львівськім воєвідстві: пшениця 10·3, жито 11·9, ячмінь 12·8, овес 11·8. Загальний збір для цілої Польщі з Виленщиною і Сх. Галичиною, без Гор. Шлеська є: 1,150.000 тон, жито жито 5,132.000 тон, ячмінь 1.297.000 тон, овес 2.635.000 тон. Коли порівнати ці дати з минулим роком, то пшениці є більше о 12·6 проц., жита о 17·6 прц., ячменю о 4·1 прц., вівса о 19·3 прц.

Фінансове положення Німеччини.

Банкова інфляція в Німеччині осягнула небувалі розміри. В останнім часі друкарська преса вибиває щодень чотири міліярди банкнотів. Бо самі домагання антанти щодо заплати на рахунок коштів окупаційних військ виносять 20 проц. німецької банкнотної емісії. Всеж таки в державі відчувається великий брак гроша, так що міністерство фінансів позволило ріжним громадам і промисловим заведенням емітувати власні грошеві бони (Notgeld). Спадок німецької марки в останніх місяцях захитав сильно державні фінанси, але якоїсь катастрофи там не дуже бояться, бо вірять в силу фінансових основ держави, себто податків: оборотових, вуглевих і доходових. Також вивозове і ввозове мито приносить в міру спадку курсу німецької марки чимраз висші доходи. Кошти внутрішньої адміністрації зросли значно в останніх тижнях через піднесення зарібків наслідком дорожнечі. Державний довг росте з кождим днем. З кінцем марта ц. р. виносив 272 міліярдів, 31. серпня вже 331 міліярдів. Від 1 10 вересня зріс о більше чим 10 міліярдів. Німецький уряд все таки має надію вилабудатися з тяжкої ситуації, тому що податкові вплизи більші, чим їх преліміновано. Сам вуглевий податок принесе річно 120 міліярдів.

Зменшення кількости паперових грошей в Чехії.

По статистичним даним міністерства фінансів на 15 вересня кількість паперових грошей в Чехії зменшилась на 229,7 міл. чеськ. кор. й складає тепер 9,837,000,000 чеськ. кор. Законом дозволена емісія паперових грошей на суму 11 міліяр. корон; таким чином кількість перебуваючих в обороті паперових грошей майже на півтора міліярда менша кількости дозволеної до випуску.

Збіжева біржа.

Дотеперішні неприятливі атмосферичні умови і довозові трудності викликали застій в збіжевих трансакціях на львівській біржі. Сильний попит за твердим збіжем, головно пшеницею. Подаж слаба. Плачено поза біржею за жито 19.500 до 20.000, за пшеницю 31.000 до 32.000. Тенденція звишкова.

Автоматична підвижка залізничих тарифів.

Польське міністерство залізниць проєктує автоматичний спосіб підвисшування тариф, що чверть року, відповідно до зросту цін за залізничі матеріяли. Вже на 1. падолиста ц. р. проєктується в звязку зі зростом дорожнечі в останніх місяцях підвишка залізничої тарифи о 50 прц. Особову тарифу хотять навіть підвисшити о 100 прц.

Дорожнеча у Відні.

З кінцем минулого тижня один кільограм волового мяса коштував відповідно до ґатунку, 10 до 32 тисяч корон, телятини 24 до 32 тисяч, телячі котлети 40 до 46 тисяч за 1 кг., вепровина 24 до 46 тисяч, кінське мясо 11 до 15 тисяч, 1 кг. краківської ковбаси 34 до 40 тисяч, 1 кг. масла 48 до 58 тисяч, одно яйце 1800 корон. Після поладнання страйку кельнерів склянка білої кави в каварні коштує 4 до 5 тисяч корон, чорної кави 3500 до 4500, чашка чеколяди 5 до 6 тисяч корон.

До членів „Народної Торговлі".

Надзвичайні загальні збори „Народної Торговлі" у Львові з дня 29. червня ц. р. рішили підвисшити членський уділ до 10.000 мп. а вписове до 1000 мп. Обовязок доплати уділів до згаданої висоти для дотеперішних членів, настане, щойно по зареєстрованю нового статута, а хто протягом 3 місяців від дня зареєстрованя статута не доплатить, перестане бути членом „Народної Торговлі" (§ 158 і 159). Для членів-кооператив є відмінна норма а іменно розмірно до їх власних декларованих уділів.

В короткому часі надіємося впису нового статута до торговельного реєстру, а 3-місячний речинець скоро мине і в тім речинци може бути невигідним для декого доповнити свій уділ. Пожаданим длятого є, щоби дотеперішні члени доплатили вже тепер, не вичікуючи речинця.

Не маючи найновійших адрес своїх давних членів, звертаємося отсею дорогою до всіх членів нашого, 40 літ істнуючого стовариншення, щоби доповнили свої уділи до 10.000 мп. як найскорше. 1—3

Управа „Народної Торговлі".

НОВИНКИ.

— **Новий український часопис.** З днем 8. жовтня в Станиславові почав наново виходити часопис „Українське життя“ який минулого року з ріжних причин мусів припинити свою працю. На перше число складається такий зміст: Від редакції, Що нас болить? Політичні вісти, Вибух екразиту в Станиславові, Національна користь передумовою розвитку народу, стаття д-ра Ів. Рибчина. 8 трагікомедії життя, Новинки, оповістки. За редакцію відповідає Іван Ставничий.

— **Акхе не тиче.** Недавно польська преса поширила вістку, що Омелян Карашкевич помер в лічниці. „Газ. Цодзєнна“ навіть описувала як він сповідався і не щадила своїх сліз над домовиною „Старорусіна“. Сьогодні довідуємося, що Карашкевича тільки поранено. Він перебуває в лічниці, де лікарі переводять йому операцію лівої руки, в якій застрягла куля.

— **Залізниці дорожіє.** З днем 1. листопада в Польщі залізничі особові білєти подорожіють на 100 прц. в тягарові на 50 прц.

— **Кваліфікаційні іспити** для учителів виділових шкіл зачнуться перед кваліфікаційною комісією у Львові дня 27. листопада. Подання вносити найдальше до 16. листопада.

— **Віцеконзулят Бразилії** розпочав своє урядування у Львові при вул. Ліндого ч. 9. Всі, що бажають виїхати до Бразилії, мають зголошуватися в тому віцеконзуляті між 3—4 год. по полудни.

— **Румунські коронаційні комедії.** В той час, як український нарід на Буковині і в Бесарабії страдає під стопою румунських посіпак, тоді, як сотки осіб томиться в арештах — там у Букарешті ідуть великі приготовання до урочистої коронаційної фарси. На цю фарсу мають приїхати представники всіх держав, на протязі 10 днів всі залізниці віддані на послуги гостей, що їдуть на коронацію румунського короля а із закордону прибуває аж 200 журналістів. Королівська пара приготовляє дуже величавий бенкет.

— **Затьмлення сонця над Ґанґесом.** Англійська преса доносить з Калькути, що над Ґангесом в Індії наступило цілковите затьміння сонця. Налякане населення приписуючи те явище силі бога, який зсилає кару, виступило з процесіями з храмів і святинь, приносило жертви і благали прощення гріхів. В цілій Індії панував переполох, який змінився у велику радість, коли вказалося сонце. — Бог простив гріхи і повернув сонце — так пояснюють Індійці той випадок.

— **Бандитизм в Канаді.** В Канаді поширюється масовий бандитизм. Дня 23. вересня в Кімерні бандити розбили банк і ограбили 11 000 долярів. Того самого дня окрадено богато инших банків на десятки тисяч, між иншим в Альберті ограблено 70.000 долярів.

— **Румунське варварство.** Румунська влада в Чернівцях розібрала і знищила памятник Шіллера, поставлений в 1905 р.

— **Конгрес німецьких пацифістів.** В Ляйпціґу розпочався другий конгрес приклонників мира.

— **Шлюб в обличю смерти.** В Лодзі начальний суд засудив на кару смерти за злочин убивства і рабунку М. Северского і його товаришів. Перед виконанням засуду М. Северскі як останню волю висловив бажання взяти шлюб із своєю нареченою Павловскою. Прокураторія вволила волю засудженого і в тюремній келії відбувся шлюб в присутности суддів і священиків. Кілька годин після шлюбу молода пара розпращалася і засудженого новоженця розстріляно.

— **Де убийця російського царя?** В Парижі вийшов друком твір генерала М. Дитеріхса, в якому автор обміковує справу убивства царя Миколи II. Ця книжка викликала численні коментарі, між иншим А. Соколов доказує, що царя Миколу II і його семю замордовано в Катериноградi 17. липня 1918 р., як це стверджують документи, залишені большевиками в суді в Катеринобургі, після наступу армії Колчака.

— **Вже можна замовляти Калєндар „ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ“ на 1923 рік.** Багатий змістом та ілюстраціями, з прекрасною вінєтою арт. мал. Леоніда Перфецького — ціна 1.200 мп., з поруч. пересилкою 1.300 мп. — Замовляти: „Червона Калина“ Львів, вул. Марка ч. 20. 865 1-1

— **Челядників, кушнірів і панни до шиття** прийме кушнірська робітня Петра Карпяка, Львів, вул. Куркова ч. 11а. 662 9—10

ЖЕРТВИ

Пресовий фонд.

На пресовий фонд вложили: Ася Левицька 10 долярів і кличе: Софію Олесницьку, Юліяна Бачинського, д-ра Ярослава Олесницького, д-ра Дмитра Левицького, Володимира Соловія, д-ра Миколу Галущинського, д-ра Івана Брика і Володимира Бандрівського в Римі; д-р Кость Левицький 50.000 мп. і кличе: Романа Зубика, Йосифа Делькевича, Любомира Рожанського, д-ра Леся Кульчицького, д-ра Володимира Мацькевича, д-ра Івана Бережницького, д-ра Миколу Шухевича, Василя Гресяка, д-ра Івана Ганкевича; д-р Володимир Кушнір 25 центів канад. і кличе; О. Олеся, Юрка Сірого і Спірідона Черкасенка; Василь Болюк 10.000 мп. і кличе: інж. Льва Сеника в Станиславові, о. Кордубу, пароха в Кутівцях і о. Григорія Сказкова, пароха в Княжолуці.

Рідна Школа:

На „Рідну Школу“ прислали чеками за вересень в мп. по 1000: о. Е. Король, д-р Р. Яросевич, А. Максимець, М. Цмоць, о. Михайло Клюк, Ю. Гумінілович, М. Паліївна, д-р М. Рожанковський, Д. Лада, о. Д. Грабець, „В. П. У.“ Старий Самбір. о. А. Волянський, О. Ключак, інж. Р. Коритовський, д-р Мулькевич, о. С. Кишик, о. В. Скоробогатий, М. Романишин, о. П. Андрейчик, О. Рощаковський, д-р С. Дмоховський, о. Н. Милянич, В. Витвицький, М. Задорожний, М. Горачук, І. Костецький, Д. і М. Стельмахи, о. А. Заячківський, о. А. Круцько, І. Паламар, А. Аронець, І. Ніжанковський, о. І. Мінко, І. Манулюк, В. Дороган, М. Гординська, о. І. Тимчук, о. І. Щербанюк, І. Ганас, д-р І. Сохацький, о. І. Рудницький, С. Козло, о. С. Колодій, по 1200: Н. Сандалович, о. І. Коцюба, 1500: чит. „Просвіта“ Корнич, М. Кассян, Службовики суду Обертин, Я. Кузьмів, о. Ю. Присташ, о. І. Ратич, О. Зашик, о. І. Чолган.

✝ Посмертні згадки.

Роман Жуковський, конціпієнт адвок., помер дня 18. вересня ц. р. в 35 році життя в Солотвині і там же 20. вересня похоронений. В часі війни покійний був урядником в бараках українських в Вольфсбергу, відтак концептовим урядником при краєвім уряді в Чернівцях і Заставні. В 1918—19 повітовим комісарем Снятинщини, а опісля урядником в міністерстві закорд. справ УНР.

Роман Жуковський, як і його брат Юрко, що помер на весні 1920 р., були вірними синами України. В. І. П. 861 а) 1—1

✝

Павлина з Грабовичів Волянська

вдова по бл. п. Климі судії і гіпотечнім референті Тов. вз. кредиту „Дністер“,

померла по тяжкій недузі 8. жовтня 1922 в 90 році життя.

Похорон відбудеться 10 жовтня ц. р. з передпохоронного заведення при вул. Кохановського ч. 94. на личаківське кладовище. В. І. П.

ОПОВІСТКИ.

Товаришів абітурієнтів акад. гімн., що в р. 1887, ходили до осьмої кляси, просимо відкликатись, чи прийдуть на зїзд до Львова в дни 1. падолиста з нагоди 35-ліття іспиту зрілости? Зголошуватись до К. Студинського вул. Хмельовського 15. найдальше до 20. с. м. — *К. Студинський, Яр. Вітошинський.* 831 1—1

Місто подяки за желання вінчання складають: Мирон і Любка Луцькі на фонд Інвалідів 10.000 мп. пресовий фонд „Діла“ 10.000 мп. і фонд орган. Тов. „Просвіта“ 10.000 мп. 875 1—1

Місто вінця на домовину бл. п. інжінера Михайла Безпалька зложила рідня Гординловських 10.000 мп. на Рідну Школу і 5.000 мп. на Українських Інвалідів. 870 1—1

Пригадка. Заг. Збори „Української Захоронки“ у Львові відбудуться у второк 10. ц. м., о год. 5 попол. в домівці „Української Бесіди“ (Народний Дім“). — Проситься о численну участь. — Виділ.

Засідання Головного Виділу „Союза Українок“ відбудеться в четвер, 12. ц. м., о год. 6. вечером в домівці Товариства. На порядку нарад: скликання Загальних Зборів і инші дуже важні справи, тому взивається всіх членів прибути безумовно на засідання. 873 1—2

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіди).

Хто знав би щонебудь про судьбу **Романа Храпливого** четаря скорострільної сотні XIV. бригади УГА., подасть ласкаво вістку його матері Стефанії Храпливій, Збараж, вул. Тернопільська 577. — Закордонні часописи проситься о передрук. 868 1—3

Дрібні оголошення.

МОТОРИ ропні від 6 до 120 HP. машини, млинське каміння, трансмісії, паси по конкуренційних цінах поручає „ПІЛЬОТ“ Львів, Баторого 4 29—30

АДВОКАТ у Львові пошукує від 1. падолиста с. р. рутинованого конціпієнта, по змозі з правом субституції. Зголошення з поданням условин і короткого curriculum vitae надсилати до адміністрації „Діла“ під „Адвокат“. 632 9—?

ВАПНО, цеглу, дахівку, бляху, цемент, машини, мотори, вальці, каміння продає „УБУС“ Львів, Оссолінських 6. XVI 8—20

ПОШУКУЄТЬСЯ доброго столяра неженатого до робіт столярських, меблевих і т. п. за винагородженням після умови. Харч і помешкання на місци. Свідоцтва пожадані. Зголошення приймає будівничий Козачок, Знесіння ч. 103. Кольонія коло Львова. 827 4—5

ПОШУКУЮ фахового кавалєра або панни до виробу всякого рода цукорків. Зголошення приймає Емма Кравпа, Старий Самбір. 843 3—3

КОНЦІПІЄНТА І СОЛІЦИТАТОРА потребує адвокат Д-р Стефан Мудрецький в Товстім місті, повіт Заліщики. Неприняті оферти остануть без відповіди. 855 2—3

ЧЛЕН редакції „Діла“ просить в української інтеліґентної родини одну кімнату. — Адмістр. „Діла“.

ПАРОВА ФАБРИКА ВОЗІВ і виробів з дерева **Дзюбинський і Сина** в Трушевичах п. Ніжанковичі глядає спільника з капіталом кількох міліонів в ціли поширення фабрики. 785 5—8

ПОШУКУЮ господині до кухні; з условинами на адресу: о. Михайло Прездовський, Шершенівці п. Тлусте. 858 1-1

ГОСПОДАРСТВО: 27 моргів доброго орного поля, 1 морг добірного саду, просторі господарські будинки і матеріял на хату, недалеко залізниці продам або заміняю за менше господарство з хатою у здоровій околиці недалеко залізниці — Іван Білицький, управитель школи в Пчанах п. Жидачів. 859 1—1

ІНСТРУКТОРКИ вправної шукаю сейчас для учениці з III. кл. гимн.-реальн. і ученика з III. кл. народної. Зголошення і условя листовно. Надлісництво Осмаки к. Делятина. 860 1—5

НОТАР в Богородчанах прийме соліцитатора вробленого в справах спадкових. 861 1—3

ДЛЯ АМЕРИКАНЦЯ, який хоче забезпечити собі будучність в краю є до набуття о рухливім повітовім місті в ринку каменичка о двох льокалях склепових, реставрацийнім і помешканням. Зголошення слати до адм. „Діла“ під „Будучність“. 862 1—3

ВДОВИЦЯ по священику, літ 31, глядає зараз місця найрадше у священика безженного або вдівця до завідування домашнього господарства, а як ні, то яко кухарки до більшого цивільного дому. Притім хотілаб взяти зі собою 5-літнього сина-одинака, враді чого примістилаб до захисту. Близші відомости прошу слати на адресу: Неоніля Гвоздикова з Миговичів, Коростів, п. Сколе. 869 1—1

ПОТРЕБУЮ інструктора до учеників з III. і IV. кл. гімназіяльної. о. В. Ковчило, Лукове п. Ліско. 871 1—1

ВПРАВНОГО інструктора до учениці і ученика 6-тої кл. гімназ. пошукує о. Евген Купчинський Сороцко, почта в м. стація Прошова. — Платня найменше 20 000 мп. після умови. 872 1—1

ПОШУКУЄТЬСЯ до помочі урядника лісового: самодільного майстра шляхів (Bahnmeister) і бугальтера до провадження канцелярії, лиш в німецькій мові. Зголошення найдальше до 15/X. слати на адресу: Т. Чабан. Душатин п. Команьча. 874 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ПОДЯКА.

Присуд божої волі покликав на той світ довголітнього пароха Вербини і найдорожшого члена нашої родини о. Юрія ЖУКА. Отсим висловлюємо найперше найсердечнішу подяку дорогому і сердечному сусідови Впр. о. Володимирови Пазови, пароxови Піддубець, який в часі довгої і не[вилі]чимої недуги Покійного з цілим пожертвуванням і безінтересовно [ли]кував його у всіх душпастирських трудах і самого заосмотрив в далеку дорогу вічности Найсв. Тайнами.

Відтак дякуємо з серця тим Впр. кон-деканальним небіщика, що під проводом о. Намістника, мимо великої негоди і розкислих доріг, не шалили труду, щоби Покійникови віддати послідну прислугу. [З]окрема дякуємо Впреп. о. совітникови Иосифови Четовичеви, пароxови Річиці, Впр. о. містодиканови Антонови Яцеви, пароxови Махнова, Впр. о. Теодорови Зрадї, пароxови Щирця і Впр. о. деканови Ґолді за їхні поминальні промови і за [роз]тіху в нашім тяжкім горю. Дякуємо Впов. начальникови громади п. Грицеви Пушкареви за його прощальне слово, висказане в імени громади, дякуємо всім брацтвам і сердечному приятелеви небіщика пароxа старшому братови Омелянови Пушкареви і всім, що були причастні до нашого смутку а провели померлого до челюстей гробу. Нехай хоч тим нашим сердечним словом пошануємо Вас, Дорогі Родимці, за Вашу доброту і за виявлене нам співчуття.

Вербина, дня 5. жовтня 1922 р.

Омелія з Маренінів, вдовиця по покійнім; Віктор, син; Стефанія з Жуків Твердохлібова, донька; Стефанія Жукова, невістка; Орися Жуківна, внучка; Пазя Ритель, сестра з сином Стефаном і донькою Катрусею. 864 1—1

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

членів Кружка „Українського Педаґоґічного Товариства" в Чорткові

відбудуться 22. жовтня ц. р. о 1. год. по пол. в будинку української ґімназії в Чорткові з отсим денним порядком:

а) Відчитання протоколу попередних Зборів.
б) Відчитання письма Г. У. УПТ.
в) Резиґнація голови і виділу Тов-а.
г) Вибір нового Виділу.
ґ) Фінансовий стан української ґімназії.
д) Справа площі і будинку ґімназії.
е) Евентуалії.

СТАРШИНА КРУЖКА УПТ. в Чорткові.

867 1—1

За редакцію відповідає Володимир Целевич.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10